

TEMATY PREZENTACJI MATURALNYCH Z JĘZYKA POLSKIEGO ROK SZKOLNY 2011/2012.

LITERATURA

1. Relacje pomiędzy człowiekiem a społeczeństwem. Przedstaw je, odwołując się do wybranych utworów autorów literatury współczesnej (np. P. Huelle, A. Stasiuk, W. Kuczok).
2. Doświadczenie Holokaustu – pisarskie świadectwa z obu stron muru. Omów na podstawie 3-4 wybranych utworów literackich.
3. Wizerunek śmierci w literaturze. Omów wykorzystanie motywu na podstawie 3-4 wybranych utworów literackich.
4. Różne wizje przyszłości zawarte w literaturze fantastycznonaukowej. Scharakteryzuj je, analizując wybrane powieści.
5. Analizując „Kwiatki św. Franciszka” i utwory literatury współczesnej wyrastające z tradycji franciszkańskiej, przedstaw zawartą w nich koncepcję ludzkiego istnienia.
6. Wzorce osobowe prezentowane w dziełach literackich różnych epok. Analizując 3-4 utwory, scharakteryzuj wybranych bohaterów.
7. Pycha jako czynnik determinujący działania człowieka. Określ jej źródła i konsekwencje, analizując wybrane utwory dramatyczne.
8. Przestrzeń jako element świata przedstawionego w dziele literackim. Określ jej charakter i funkcje w twórczości wybranego pisarza.
9. Motywy oniryczne w literaturze. Omów problem na podstawie wybranych utworów.
10. Tatry jako źródło inspiracji w literaturze Młodej Polski. Omów zagadnienie, analizując i interpretując wybrane przykłady literackie.
11. Apokalipsa przeczuwana i apokalipsa spełniona. Omów różne ujęcia motywu, wykorzystując celowo dobrane utwory literackie.
12. Związki współczesnej polskiej poezji z twórczością Jana Kochanowskiego. Określ charakter tych związków, analizując wybrane utwory liryczne.
13. Dialog poety z filozofią. Omów problem na podstawie twórczości Czesława Miłosza.
14. Scharakteryzuj cechy i sposoby kreowania wybranych bohaterów powieści poetyckiej.

15. Różne typy bohaterów w literaturze współczesnej. Scharakteryzuj je na podstawie analizy wybranych utworów epickich.
16. Koncepcja Boga i człowieka w utworach Jana Kochanowskiego i Mikołaja Sępa- Szarzyńskiego. Analizując wybrane przez siebie utwory, przedstaw metafizyczne motywy w twórczości poetów.
17. Tragizm młodych oszukanych. Wojna w twórczości Kolumbów. Omów problem, odwołując się do wybranych przykładów literackich.
18. Biografia jako klucz interpretacyjny. Na podstawie 3-4 wybranych utworów literackich omów związki między życiem artysty a jego twórczością.
19. Porównaj istotę symbolicznego wykorzystania motywu drogi krzyżowej w literaturze romantycznej i współczesnej, odwołując się do wybranych utworów.
20. Portret Żyda w literaturze XX wieku. Omów na podstawie wybranych utworów.
21. Czy Fiodor Dostojewski jest pisarzem chrześcijańskim? Odpowiedz na pytanie, analizując i interpretując postawy bohaterów 3 wybranych utworów autora.
22. Sposoby ukazywania bohaterskiej śmierci w literaturze. Scharakteryzuj je na przykładzie wybranych utworów powstałych w dwóch epokach literackich.
23. Analizując wybrane utwory liryczne, scharakteryzuj różne sposoby rozrachunku poety z własną przeszłością.
24. Literackie reinterpretacje motywów biblijnych. Omów zagadnienie, analizując właściwie dobrane utwory.
25. Moralne i egzystencjalne dylematy pisarzy pokolenia Kolumbów. Omów na podstawie wybranych przykładów.
26. Człowiek wobec cierpienia innych. Zanalizuj celowo wybrane teksty literackie okresu wojny i okupacji.
27. Wizerunek człowieka w twórczości Wisławy Szymborskiej. Omów na przykładzie 3-4 wybranych przez siebie utworów.
28. Dramat niespełnienia ludzkich marzeń przedstawiony w literaturze. Określ jego przyczyny i konsekwencje, analizując wybrane utwory pozytywizmu.
29. Gombrowiczowska koncepcja świata i człowieka. Omów, odwołując się do wybranych utworów i wypowiedzi pisarza.
30. Dwór szlachecki w literaturze polskiej. Analizując 4 wybrane utwory literackie, przedstaw sposoby wykorzystania motywu i omów jego funkcje.

31. Jaka rolę odegrał mistycyzm w romantyzmie? Odpowiedz na pytanie, analizując wybrane przez siebie utwory.
32. Człowiek – istota nieznaną. Analizując 3 utwory literackie o tematyce wojennej, przedstaw przemiany postaw bohaterów w sytuacji zagrożenia.
33. Człowiek walczący ze złem. Przedstaw sposoby kreowania bohaterów, analizując wybrane utwory literackie związane z okresem II wojny światowej.
34. Szukanie ojczyzny w esejach i poezji Cz. Miłosza. Omów zagadnienie na podstawie celowo wybranych utworów poety.
35. Przeprowadź analizę porównawczą dwóch wizji rewolucji na podstawie wybranych utworów literackich z różnych epok.
36. Obraz Żydów w literaturze. W jakim stopniu historia i stosunki narodowościowe kształtowały wyobrażenia o narodzie żydowskim. Omów problem, analizując dzieła dowolnego okresu historycznego, literackiego lub wybranego twórcy.
37. *Niektórzy lubią poezję...* Rozważania poetów naszych czasów na temat współczesnej poezji. Omów temat, wykorzystując celowo dobrane przykłady literackie.
38. „Bez ciągłego przykładania miary klasycznej (...) stajemy się umysłową prowincją” (T. S. Eliot). Elementy klasyczne w literaturze polskiej i ich funkcje. Omów na podstawie celowo dobranych utworów literackich.
39. „Wesele” S. Wyspiańskiego a „Dziady” cz. III A. Mickiewicza. Czy można mówić o kontynuacji tematu i formy w tych dwóch dramatach? Przeprowadź analizę porównawczą utworów.
40. Prometeusz /lub inny bohater mitologiczny/ jako bohater literacki. Przedstaw różne ujęcia archetypowej postaci.
41. Obrazy miejsc sakralnych w literaturze pozytywizmu. Przedstaw je i określ ich funkcje w budowaniu przesłania dzieła literackiego. Odwołaj się do wybranych tekstów.
42. Analizując wybrane przykłady reportaży literackich, zbadaj relacje między autorem a bohaterem. Sformułuj wnioski na temat dostrzeżonych prawidłowości .
43. Przedstaw znaczenie przedmiotów w budowaniu struktury wybranych nowel pozytywistycznych.
44. Dom rodzinny w literaturze. Analizując wybrane przez siebie utwory z różnych epok, przedstaw znaczenie motywu.

45. Turpizm we współczesnej literaturze. Interpretując wybrane utwory, określ znaczenie motywu w literaturze XX-wieku.
46. „W cieniu Armageddonu”. O wizjach końca świata. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych tekstów literackich.
47. Żydzi i kwestia żydowska. Omów problem relacji między Polakami i Żydami, odwołując się do wybranych utworów literackich z różnych epok.
48. Problemy okresu dorastania człowieka. Przedstaw je, odwołując się do wybranych utworów literackich.
49. Związki literatury z muzyką. W jaki sposób twórcy wykorzystywali temat muzyki w swoich utworach? Omów problem na podstawie celowo wybranych utworów literackich.
50. Literatura moralnego niepokoju. Przedstaw okoliczności powstawania i omów jej funkcję na podstawie wybranych przykładów z różnych epok literackich.
51. Bunt jako podstawowy element człowieczeństwa. Omów na podstawie trzech wybranych utworów z twórczości „poetów przeklętych”.
52. Literatura i psychologia. Na wybranych 3 przykładach bohaterów literackich omów złożone typy osobowości, zwyrodnienia, stany chorobowe (np. studium narcyzmu, obłądzenia, chorobliwej miłości).
53. Swoistość sztuki reportażu literackiego na tle poetyki gatunku. Określ ją, odwołując się do wybranych współczesnych reportaży.
54. Rola literatury w popularyzowaniu myśli filozoficznej. Na wybranych 3 przykładach przedstaw światopogląd autora i wykreowanego przez niego bohatera, oparty na określonej doktrynie filozoficznej.
55. Przedstaw i porównaj różne koncepcje XIX - wiecznego patriotyzmu. Omów, odwołując się do postaw wybranych bohaterów literackich.
56. Egzystencjaliści i ich sposób pojmowania świata. Omów, odwołując się do wybranych przykładów literackich. Przywołaj kontekst filozoficzny.
57. Analizując wybrane teksty prozatorskie, określ cechy i funkcje behawiorystycznego sposobu przedstawiania bohatera literackiego.
58. Porównaj sposoby wykorzystania mitów i legend średniowiecza w wybranych utworach literatury współczesnej.
59. Odwołując się do wybranych utworów pozytywizmu, przedstaw różne sposoby przekazywania prawdy historycznej w literaturze tej epoki.
60. Kostium, maska, przebranie. Zanalizuj i porównaj postawy bohaterów literackich, ukrywających swoją tożsamość. /3 przykłady literackie/.

61. Analizując wybrane utwory poetyckie Młodej Polski, przedstaw różnorodne sposoby wykorzystania motywu zmierzchu w liryce epoki.
62. *Pan Tadeusz* jako źródło odwołań literackich. Omów zagadnienie, analizując wybrane utwory.
63. Oceny rozwoju cywilizacyjnego wyrażone w tekstach literackich dwudziestolecia międzywojennego. Przedstaw je, analizując wybrane utwory.
64. *Zrzucam płaszcz Konrada*. Tradycje romantyczne w literaturze epok późniejszych. Omów temat na podstawie wybranych utworów.
65. „Człowiek jest skazany na to, by był wolny” (J. P. Sartre). Wykorzystując trzy utwory literackie, scharakteryzuj bohaterów dzieł A. Camus.
66. Odwołując się do różnych przykładów literackich, omów polskie mity narodowe i podjęte z nimi dyskusje.
67. Człowiek wobec zbrodni i kary. Wykorzystując 3 wybrane przykłady z różnych epok, przedstaw problematykę moralną ukazaną w utworach literackich.
68. Jaką funkcję spełniały utopie i antyutopie literackie? Omów zagadnienie, odwołując się do przykładów z różnych epok literackich.
69. Od powieści tendencyjnej do powieści dojrzałego realizmu. Przedstaw ewolucję powieści pozytywistycznej. Omów problem, analizując 3 wybrane utwory.
70. Biografia Edwarda Stachury kluczem do interpretacji jego utworów. Omów temat, odwołując się do wybranych przykładów.
71. Metamorfoza bohatera i jej sens w literaturze. Analizując wybrane utwory literackie, przedstaw rolę motywu przemiany.
72. Czy człowiek jest istotą wolną? Omów temat, wykorzystując różne utwory literackie.
73. Mechanizmy działania systemów totalitarnych. Omów, odwołując się do wybranych przykładów literackich.
74. Scharakteryzuj i porównaj osobowości wybranych bohaterów literackich, będących autorami pamiętników (dzienników, listów).
75. Samotność bohatera romantycznego i człowieka współczesnego. Scharakteryzuj i porównaj je, odwołując się do wybranych utworów literackich romantyzmu i współczesności.

76. Biografia jako klucz interpretacyjny. Na podstawie wybranego przykładu omów związki między życiem artysty a jego twórczością.
77. Ewolucja dramatu od momentu powstania tego gatunku do czasów współczesnych. Omów zagadnienie, analizując wybrane utwory.
78. Portret Sarmaty w literaturze dwóch wybranych epok. Omów problem, odwołując się do 3 - 4 wybranych utworów literackich.
79. Katastrofizm w poezji Krzysztofa Kamila Baczyńskiego. Dokonaj analizy wybranych wierszy poety.
80. Pytanie o sens cierpienia w literaturze polskiej i obcej. Omów, odwołując się do 3-4 utworów z różnych epok.
81. Różne sposoby personifikowania zła w XIX i XX wieku. Przedstaw je, odwołując się do wybranych utworów literackich.
82. „Być albo mieć” to alternatywa, przed którą staje każdy człowiek. Scharakteryzuj bohaterów literackich, którzy dokonywali takich wyborów.
83. Literackie konkretyzacje odwiecznego motywu życia – wędrówki. Omów problem na przykładzie trzech wybranych utworów literackich z różnych epok.
84. Człowiek w labiryncie świata. Omów problem analizując wybrane utwory F.Kafki.

ZWIĄZKI LITERATURY Z INNYMI DZIEDZINAMI SZTUKI

1. Doświadczenie Holokaustu – literackie i filmowe świadectwa zagłady. Omów zagadnienie na podstawie 4 wybranych dzieł.
2. Poezja jako inspiracja dla twórców dzieł muzycznych. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
3. Motyw Syberii i jego rola w literaturze, filmie i malarstwie. Omów, analizując wybrane dzieła.
4. Symbol jako środek wyrazu w literaturze i malarstwie – omów jego najciekawsze Twoim zdaniem wykorzystania. Scharakteryzuj kryteria oceny, którymi się posłużyłeś przy wyborze.
5. Deformacja świata we współczesnym teatrze. Analizując wybrane utwory, zinterpretuj koncepcję groteski.
6. Różne sposoby ukazywania piękna ludzkiego ciała. Porównaj je, odwołując się do literatury i sztuki współczesnej.
7. Dramat czytany, dramat oglądany. Przedstaw 2 wybrane inscenizacje dramatyczne utworów romantycznych. Omów sposób ich realizacji.
8. Dramat polski. Omów różne realizacje sceniczne wybranych dramatów, wykorzystaj spektakle Teatru TV i adaptacje filmowe.
9. Symboliczne znaczenie barw w utworze literackim i dziele malarskim. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych tekstów kultury jednej epoki (np. Młodej Polski).
10. Portret Madonny w tekstach średniowiecznych i malarstwie. Omów, analizując wybrane dzieła.
11. Dialog z tradycją literacką w obrazach i rzeźbach. Zanalizuj wybrane dzieła.
12. Porównaj sposoby charakteryzowania określonej warstwy społecznej w wybranych utworach literackich dwudziestolecia międzywojennego i ich ekranizacjach.
13. Omów funkcje nawiązań do muzycznych form gatunkowych w wybranych utworach literackich i innych tekstach kultury.
14. Świat opowiadań i rysunków B. Schulza – rzeczywistość zdegradowana czy brzydota uwznioślona? Omów, analizując wybrane dzieła.
15. Wielkie wydarzenia z historii Polski w literaturze i malarstwie. Omów temat na wybranych przykładach.

16. Miejsce Szekspira we współczesnej kulturze. Odwołaj się do wybranych ekranizacji dzieł dramatycznych i omów sposób ich adaptacji.
17. Metody budowania nastroju w literaturze i przedstawieniu teatralnym. Zanalizuj wybrane dzieło literackie i jego realizację sceniczną.
18. Filmy Andrzeja Wajdy jako interpretacje dzieł literatury polskiej. Omów wybrane przykłady.
19. Obraz tańca w literaturze i malarstwie. Omów i porównaj wykorzystanie motywu tańca na wybranych przykładach /4 teksty kultury/.
20. Wykorzystując utwory literackie i film, przedstaw różne ujęcia tematu – Człowiek wobec Boga.
21. Człowiek wobec wolności. Przedstaw zagadnienie, odwołując się do wybranych dzieł literackich i filmowych.
22. Motyw renesansowej Arkadii w utworach polskich poetów i w malarstwie. Przedstaw zagadnienie na wybranych przykładach.
23. Niepokoje XVII wieku i ich odbicia w literaturze i malarstwie. Omów temat, odwołując się do wybranych przykładów.
24. Portrety kobiet w literaturze i malarstwie przełomu XIX i XX wieku. Przedstaw zagadnienie, analizując i interpretując 4 wybrane teksty kultury.
25. Różne wyobrażenia Boga w literaturze i malarstwie. Omów zagadnienie, przywołując materiał literacki i malarski z wybranych epok. Wskaż, jak światopogląd
26. Motyw buntownika w literaturze i filmie. Przedstaw temat, odwołując się do wybranych dzieł.
27. Portret bohatera romantycznego na podstawie obrazów malarzy epoki Romantyzmu i utworów literackich. Przedstaw na wybranych przykładach.
28. Baśniowe światy w poezji B. Leśmiana i sztuce młodopolskiej. Omów sposoby przedstawiania rzeczywistości, odwołując się do wybranych przez siebie dzieł literackich i malarskich.
29. Literackie i fotograficzne świadectwa czasu wojny. Zaprezentuj i porównaj wartości poznawcze interpretowanych przykładów literatury faktu i zdjęć reportażowych.
30. Motyw polskiego dworku w literaturze i sztuce. Omów temat na wybranych przykładach.
31. Jak się buduje nastrój grozy? Porównaj zabiegi artystyczne wykorzystywane przez literaturę i film.

32. Miasto jako przestrzeń kontrastów: nędzy i bogactwa. Omów problem na 3 wybranych przykładach z literatury, malarstwa i filmu.
33. Zjawiska paranormalne, surrealizm i oniryzm w literaturze i sztuce. Omów temat na podstawie 3 - 4 wybranych tekstów kultury.
34. Syberia – polskie piekło. Analizując wybrane utwory nie tylko literackie, przedstaw różne ujęcia tego zagadnienia.
35. Z. Herbert i K. Kieślowski jako twórcy dekalogu człowieka czasów zagrożenia
36. Surrealistyczne wizje człowieka i jego losu w literaturze i malarstwie. Omów na 3 wybranych przykładach tekstów kultury.
37. Jak Janusz Głowacki wykorzystał w swoim dramacie *Antygona w Nowym Jorku* tragedię Sofoklesa ? Omów, analizując wybrane dzieła.
38. Świat oniryczny w malarstwie, literaturze i filmie. Omów, analizując wybrane teksty kultury.
39. Problemy filmowej adaptacji. Porównaj film z jego literackim pierwowzorem; oceń adaptację.
40. Literatura i sztuka wobec ludzkiego cierpienia. Omów na wybranych przykładach.
41. Analizując wybrane dzieła, porównaj artystyczne interpretacje wybranego powstania narodowego w literaturze i malarstwie.
42. Motyw diabła w sztuce i literaturze romantyzmu. Omów temat na wybranych przykładach.
43. Proza B. Schulza i malarstwo M. Chagalla. Odwołując się do wybranych dzieł, przedstaw relacje artystyczne między twórcami.
44. Groteska czy rzeczywistość – świat kreowany przez Witolda Gombrowicza i Marka Koterskiego. Omów, analizując wybrane dzieła.
45. Motyw śmierci w literaturze i sztuce. Odwołując się do wybranych dzieł, zaprezentuj różne sposoby przedstawienia śmierci.
46. Rozrachunek z historią najnowszą w dziełach polskiej szkoły filmowej inspirowanych literaturą. Omów problem na podstawie ekranizacji wybranego utworu prozatorskiego.
47. Księga nad księgami jako inspiracja. Nawiązania do *Biblii* w literaturze, sztuce i filmie. Przedstaw zagadnienie na podstawie 3 wybranych tekstów kultury.

48. Kobiety święte i demoniczne. Na wybranych 3 przykładach przedstaw wielkie kreacje bohaterek literackich i filmowych

49. Zaginiony świat kultury judaistycznej. Omów temat, wykorzystując różne teksty kultury.

50. Różne sposoby tworzenia kolorytu lokalnego w literaturze i malarstwie. Przedstaw je, odwołując się do wybranych przykładów z jednej epoki (np. romantyzmu).

51. Dramat człowieka uwikłanego w historię. Jak literatura, film i malarstwo ukazują to zagadnienie? Omów, wykorzystując wybrane utwory.

52. Jak twórcy ukazują w swoich utworach proces Jezusa. Przedstaw temat, odwołując się do 3 wybranych dzieł.

53. *Dlaczego klasycy?* O inspiracjach klasycznych we współczesnej literaturze i sztuce. Omów analizując wybrane utwory.

54. Odwołując się do wybranych przykładów z literatury i malarstwa, przedstaw i porównaj różne sposoby przedstawiania lęku w dziele sztuki.

JĘZYK

1. Scharakteryzuj język poetycki Bolesława Leśmiana. Na podstawie wybranych przykładów, dokonaj analizy słowotwórczej obecnych w jego utworach neologizmów.
2. Język mówiony jako tworzywo literatury, np. w twórczości Bolesława Prusa, Juliana Tuwima, Mirona Białoszewskiego, Stanisława Barańczaka. Zanalizuj celowo dobrane utwory.
3. Rola języka w zakłamaniu rzeczywistości. Na podstawie wybranych materiałów prasowych i literackich omów zagadnienie nowomowy.
4. Analizując wybrane polemiki prowadzone na łamach czasopism, przedstaw zastosowane chwytów erystyczne i określ ich funkcje.
5. Język internetowego czatu – omów i oceń zjawisko, odwołując się do wybranych przykładów.
6. Funkcje znaków przestankowych w budowaniu przesłania dzieła literackiego. Omów je na podstawie analizy wybranych utworów liryki współczesnej.
7. Wyrazić niewyraźne. O języku religijnym w różnych epokach literackich. Omów, analizując wybrane przykłady.
8. Różne sposoby budowania definicji pojęć. Określ je, analizując artykuły hasłowe wybranych słowników.
9. Język propagandy politycznej dawniej i dziś.
10. Funkcje ezopowego języka w twórczości nowelistycznej jednego z pisarzy epoki pozytywizmu. Określ je, analizując wybrane utwory.
11. Po jaki język sięga współczesna literatura? Omów warstwę językową 3-4 wybranych przez siebie utworów.
12. Zanalizuj język własnych wypracowań pisanych w pierwszej i ostatniej klasie szkoły ponadgimnazjalnej oraz scharakteryzuj swoje postępy w dziedzinie sprawności językowej.
13. Środki poetyckiego obrazowania w prozie XX wieku. Omów je na wybranych przykładach.
14. Język Twoich rówieśników – scharakteryzuj na podstawie analizy zgromadzonego materiału językowego.
15. Różne sposoby indywidualizacji języka poetyckiego. Scharakteryzuj je na wybranych przykładach utworów poetów należących do określonej grupy poetyckiej.

16. Scharakteryzuj język wybranych bohaterów literackich. Uwzględnij cechy ujawniające ich przynależność środowiskową i charakter.
17. Przywołując wybrane przykłady, omów zjawisko mody językowej.
18. Określ funkcję retorycznych środków językowych, analizując wybrane dzieła literatury współczesnej.
19. Dialekty terytorialne języka polskiego jako tworzywo literackie. Omów na przykładach wybranych utworów.
20. Przedstaw charakterystyczne cechy języka internautów na przykładach wypowiedzi z wybranych list dyskusyjnych.
21. Wpływ poprawności politycznej na język. Przedstaw zjawisko i dokonaj jego oceny na przykładach wybranych tekstów prasowych.
22. Twórcze wykorzystania stylów funkcjonalnych (np. urzędowego, potocznego) w poezji XX wieku. Omów problem na wybranych przykładach.
23. Różne odmiany stylu publicystycznego. Przedstaw je i porównaj, analizując język i styl artykułów wybranych z aktualnej prasy i czasopism.
24. Sztuka przekonywania a manipulacja językowa – porównaj sposoby wykorzystania środków językowych we współczesnych polskich tekstach propagandowych.
25. Wieloznaczność wyrazów i jej konsekwencje dla procesu komunikacji. Omów zagadnienie na wybranych przykładach tekstów kabaretowych.
26. Językowe sposoby kreowania obrazu świata w reklamie telewizyjnej. Przedstaw je na wybranych przykładach.
27. Oceń poprawność językową wybranych tekstów prasowych. Scharakteryzuj kryteria, którymi się posłużyłeś.
28. Na podstawie analizy stylistycznej fragmentów wybranych dzieł literackich, omów różne kategorie komizmu językowego.
29. Język jako źródło wiedzy o życiu minionych pokoleń. Przedstaw zagadnienie, analizując warstwę językową wybranych utworów pamiętnikarskich z określonej epoki (np. baroku).